

Број: 462/2010-Д-02
Датум: 27.12.2010.

Levir
27.12.2010

Тузковић 2

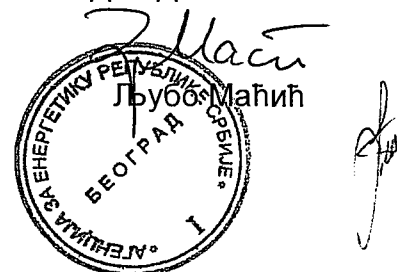
Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије
"ЕЛЕКТРОСРБИЈА" д.о.о. Краљево
Слободан Михајловић, директор
Димитрија Туцовића бр. 5
36000 Краљево

Поштовани,

У прилогу Вам достављамо Мишљење на предлог Одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије, који сте нам доставили дописом број 18022 од 21.12.2010. године.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

На основу члана 36. став 3. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/2004) и члана 12. тачка 8. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/2005), Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 145. седници од 24.12.2010. године, разматрао је Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије ПД „Електросрбије“, Краљево и даје следеће

МИШЉЕЊЕ

1. ПД „Електросрбија“, Краљево – оператор дистрибутивног система за електричну енергију, доставило је својим актом број 18022 од 21.12.2010. године, на мишљење Агенцији за енергетику Републике Србије, Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије, којим су утврђене следеће цене:

Корисници система	Обрачунски елементи	Јединица мере	Дневни тарифни став	Динара за јединицу мере
Средњи напон, ниски напон и широка потрошња	Обрачунска снага	kW		185,486
Средњи и ниски напон	Активна енергија	kWh	нижи	0,349
Широка потрошња	Активна енергија	kWh	нижи	0,707
Средњи и ниски напон	Реактивна енергија	kvarh		0,394
Јавно осветљење	Активна енергија	kWh		1,927

2. Агенција за енергетику Републике Србије је, у поступку оцене Предлога, утврдила да је ПД „Електросрбија“, Краљево при утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије:
  - обрачунало максимално одобрени приход и извршило алокацију максимално одобреног прихода на тарифне елементе применом критеријума и мерила утврђених Методологијом за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за дистрибуцију електричне енергије (Службени гласник РС“, број 68/2006, 18/2007 и 116/2008), и
  - исказало цене у складу са Тарифним системом за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије („Службени гласник РС“ број 1/2007 и 31/2007).
3. По оцени Агенције, анализом кључних елемената на основу којих је ПД „Електросрбија“, Краљево обрачунало предложене цене, може се констатовати да се део предложеног максимално одобреног прихода, који се односи на покриће оперативних трошкова, може прихватити. Трошкови амортизације су исказани реално и могу се сматрати оправданим.
4. У достављеном предлогу ПД „Електросрбија“, Краљево је обрачунало повраћај на регулисана средства са стопом једнаком 7,50% за енергетску делатност дистрибуције

електричне енергије и енергетску делатност управљања дистрибутивним системом за електричну енергију, што је према становишту Агенције економски оправдана стопа повраћаја на регулисана средства, те се предложена стопа повраћаја може прихватити. Полазећи од чињенице да су средства ПД „Електросрбија“, Краљево у државној својини, о висини стопе повраћаја на регулисана средства, треба да се определи оснивач, у складу са политиком развоја делатности, општом политиком цена и макроекономском политиком.

5. На основу констатација и оцена изнетих у тачкама 2. 3. и 4. овог Мишљења, Агенција сматра да је Предлог цена из тачке 1. прихватљив.

Агенција заснива наведено мишљење на анализи енергетско–техничких величина и карактеристика дистрибутивног система и анализи економско–финансијских показатеља садржаних у документацији достављеној уз наведени Предлог одлуке, као и претходним додатним образложењима и корекцијама извршеним по захтеву Агенције.

Да би се обезбедили услови и неопходне подлоге за даље вођење политике цена у електродистрибутивном сектору и оцену трошкова и оправданих прихода, Агенција сматра неопходним да ПД „Електросрбија“, Краљево обезбеди адекватно раздвајање трошкова и прихода по енергетским делатностима за које су лиценцирани. Агенција и овом приликом позива ПД „Електросрбија“, Краљево да што пре донесе План рада и развоја као и квантификовани план смањења губитака у дистрибутивној мрежи у наредном петогодишњем периоду.

Ставови Агенције изнети у овом мишљењу, детаљније су образложени у Аналитичкој основи, која је саставни део овог мишљења.

Број: 469/2010-Д-1/5

Београд, 24.12.2010. године

АНАЛИТИЧКА ОСНОВА

за оцену и давање мишљења о ценама за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије за ПД „Електросрбија“ Краљево

Уводне напомене

У складу са чланом 36. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, 84/2004), ПД „Електросрбија“, Краљево као оператор дистрибутивног система за електричну енергију, доставило је Агенцији за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција), на давање мишљења, Предлог одлуке о утврђивања цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије (у даљем тексту: Предлог акта) бр.18022 од 21.12.2010. године (допис заведен у Агенцији под бројем 462/2010-Д-02 од 21.12.2010. године).

У прилогу наведеног акта, достављено је образложење Предлога одлуке са потребним енергетско-техничким и економско-финансијским подацима који се односе на планску 2010. годину. У процесу усаглашавања, енергетско-технички и економско финансијски подаци су више пута кориговани и подносилац предлога је доставио сва неопходна образложења која је Агенција тражила.

Полазне основе

Све енергетско-техничке и економско-финансијске табеле за енергетску делатност дистрибуције електричне енергије и делатност управљања дистрибутивним системом за електричну енергију, приложене уз Предлог акта, подносилац предлога је формално-технички правилно попунио. Економско-финансијска анализа приложеног акта о ценама садржи анализу сваког појединачног елемента формуле дефинисаног у методологији за израчунавање максимално одобреног прихода и проверу формално-техничке исправности алокације максимално одобрених прихода на тарифне елементе (односно израчунавање цена по тарифним ставовима).

У поступку оцене оправданости планираних трошкова пословања у 2010. години и начина исказивања њихове вредности, Агенција је имала у виду следеће чињенице:

- Подносилац предлога послује у саставу ЈП „Електропривреде Србије“ (у даљем тексту: ЈП ЕПС) и има правну форму зависног привредног друштва почев од 01. јануара 2006. године, што има значаја приликом планирања одређених економско-финансијских позиција (целокупан капитал подносиоца предлога је државни капитал, трошкови зарада су под контролом надлежних министарстава, одлуку о расподели добити доноси Управни одбор подносиоца уз сагласност Оснивача);
- Подносилац предлога је ималац лиценци за обављање четири енергетске делатности: дистрибуција електричне енергије, управљање дистрибутивним системом за електричну енергију, трговина на мало електричном енергијом за потребе тарифних купаца и производња електричне енергије;
- Подносилац предлога је имао обавезу да у складу са чланом 43. Закона о енергетици изврши раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима. Подносилац је саставио и Агенцији доставио билансе стања и билансе успеха по делатностима за 2009. годину (који

су резултат књижења на јединствени рачун привредног друштва и њиховог ех post раздвајања а не реалног – ех ante рачуноводственог раздвајања), као и Извештај независног ревизора о извршеној ревизији финансијских извештаја подносиоца предлога за 2009. годину. С тим у вези, сви подаци који су у економско-финансијским табелама наведени за 2009. годину, усклађени су са подацима из биланса стања и биланса успеха за поменуте енергетске делатности. Такође, алокација заједничких позиција биланса стања и биланса успеха, које имају утицаја на формирање максимално одобрених прихода за предметне енергетске делатности може бити прихваћена, односно подносилац предлога је дефинисао кључеве за расподелу заједничких трошкова, средстава и осталих прихода у регулаторном периоду. Агенција је имала увид у детаљан списак некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања која чине регулисана средства подносиоца предлога и установила да се вредност истих слаже са исказаним вредностима у билансима стања по делатностима које обавља ПД „Електросрбија“ Краљево. Напомињемо и чињеницу да се радило о ех post рачуноводственом раздвајању и да се не може у потпуности тврдити да је рачуноводствено раздвајање извршено на начин као кад би ове активности вршила засебна предузећа. Међутим, Агенција сматра да се извршено раздвајање књиговодствених рачуна по делатностима може прихватити уз обавезу подносиоца захтева да уклони уочене недостатке и обезбеди независну ревизију биланса за све делатности у складу са чланом 43. Закона о енергетици.

Анализа оправданости трошкова пословања

Техничке и енергетске величине

ПД „Електросрбија“, Краљево послује у саставу вертикално организованог предузећа ЈП ЕПС и обавља регулисане енергетске делатност на систему који чини дистрибутивна мрежа свих напонских нивоа дужине 58.736 km са 11.169 трафостаницом укупне инсталисане снаге 6.507,3 MVA. На почетку 2010. године ПД „Електросрбија“, Краљево, испоручивала је електричну енергију купцима преко 885.435 бројила

У 2010. години, је планирано преузимање 7.457,3 GWh електричне енергије, од чега ће 23,3 GWh бити преузето од дистрибутивних електрана. Планирани су губици електричне енергије у дистрибутивној мрежи од 1.044,2 GWh или 15,44% од преузете енергије умањене за потрошњу тарифних купаца чији су објекти прикључени на мрежу 110 kV. Иако су планирани губици виши од технички оправдане вредности, они су нижи од остварених у 2009. години, када су износили 16,75%. Агенција прихвата предложену стопу губитака, уз захтев да се Агенцији накнадно достави план за смањење губитака у електродистрибутивној мрежи у наредном петогодишњем периоду.

Оперативни трошкови

- Оперативни трошкови подносиоца предлога су планирани по делатностима на основу Електроенергетског биланса, потребног рационализованог физичког обима утрошака, актуелних тржишних цена, макроекономских претпоставки утврђених Меморандумом о буџету и економској и фискалној политици за 2010. годину са пројекцијом за 2011. и 2012. годину Владе Републике Србије, законских и уговорених обавеза и степена извршења Програма пословања за 2009. годину (активности предвиђене Програмом пословања за 2009. годину које нису извршене пренете су у 2010. годину). Економско–финансијска анализа оперативних трошкова узела је у

обзир остварене трошкове у претходних 8 година (2002-2009 године) на нивоу привредног друштва, при чему су за свођење на цене 2010. године коришћене остварене годишње стопе инфлације период на период. С обзиром на статусне промене и издвајања и припајања појединих делатности, остварени трошкови могу да послуже као индикативни, али не и као довољно референтни подаци. Ови подаци су коришћени за оцену оправданости појединих позиција трошкова чија висина није битно зависила од статусних промена.

- Табеле оперативних трошкова су усклађене са подацима из годишњег програма пословања ПД „Електросрбија“, Краљево, Нови Сад за 2010. годину.
- Упоредиви оперативни трошкови делатности дистрибуције и управљања дистрибутивним системом електричне енергије су планирани у износу од 5.919.890 хиљада динара. Упоредиви оперативни трошкови су за 1% виши од остварених у 2009. години. У наредној табели су приказани упоредиви оперативни трошкови за делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом електричне енергије:

000 дин. (сталне цене 2010)

Ред. број	Позиција	Ост 2008	Одоб 2009	Ост 2009	Одоб 2010	Индекси		
		1	2	3	4	4/1	4/2	4/3
1	Трошкови материјала	1.636.292	1.546.006	1.537.564	1.536.588	94	99	100
2	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	2.299.768	2.724.975	2.798.663	2.829.647	108	104	101
3	Трошкови производних услуга	916.846	824.258	876.010	893.273	97	108	102
4	Део резервисања накнаде и друге бенифиције запослених који се исплаћује у регулаторном периоду		20.953	24.670	45.137		215	183
5	Нематеријални трошкови	633.894	617.077	600.710	615.245	97	100	102
6	УКУПНО (1 + 2 + 3 + 4+5):	5.804.770	5.733.269	5.837.618	5.919.890	102	103	101

Економско-финансијска анализа појединачних оперативних трошкова нарочито је била фокусирана на трошкове код којих је предвиђено значајније повећање у регулаторном периоду у односу на претходну годину, а то су у оквиру трошкова материјала трошкови утрошених деривата нафте као последица раста цена горива, у оквиру нематеријалних трошкова трошкови непроизводних услуга услед раста обима ових услуга, трошкови платног промета услед повећаног обима финансијских трансакција, остали нематеријални трошкови у оквиру којих судски трошкови имају значајан раст због предвиђених судских обавеза.

- Трошкови услуга коришћења система за пренос електричне енергије обрачунати су у износу од 2.324.954 хиљада динара и овај износ је усклађен са предложеним Максимално одобреним приходом ЈП „Електроурежа Србије“ за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије.

Агенција оцењује, да се укупан износ оперативних трошкова у ПД „Електросрбија“, Краљево за делатности дистрибуције и управљања дистрибутивним системом електричне енергије, може сматрати прихватљивим, с обзиром да је износ оперативних трошкова виши за свега 1% у односу на 2009. годину, мада постоји простор за даљу рационализацију појединих оперативних трошкова и да она треба да се реализује у наредним регулаторним периодима.

Трошкови амортизације

Процена вредности основних средстава ПД „Електросрбија“, Краљево извршена је током 2007.г. од стране овлашћеног консултаната са стањем на дан 01.01.2007. године. На основу новоутврђене вредности регулисаних средстава уз примену амортизационих стопа изведених из процењеног века трајања појединих средстава и планираног активирања основних средстава у регулаторном периоду утврђени су трошкови амортизације по делатностима. Подносилац предлога је обрачунао новоутврђену амортизацију у целини, у износу од 2.856.804 хиљада динара за делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом, тако што је и уважио набавку и активирање основних средстава у 2007, 2008 и 2009. години и планирану набавку и активирање основних средстава у 2010. години.

Регулисана средства

Регулисана средства у регулаторном периоду, за енергетске делатности дистрибуције и управљања дистрибутивним системом електричне енергије, планирана су у износу од 33.247.725 хиљада динара и представљају аритметичку средњу вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода (33.173.767 хиљада динара) и на крају регулаторног периода (33.321.682 хиљада динара). При анализи ових средстава треба имати у виду следеће:

- Износ нето вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода износи 35.560.767 хиљада динара. Овај износ је основ за утврђивање вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода и одговара износу исказаном у Билансу стања подносиоца предлога на дан 31.12.2009. године.
- Подносилац предлога је нето вредност средстава примљених без накнаде на почетку регулаторног периода проценио у износу од 1.002.237 хиљада динара. Пошто је Агенција исказан износ сматрала сувише ниским у односу на висину оствареног и планираног годишњег прихода од прикључака, извршила је процену нето вредности средстава на основу стварног броја прикључака у периоду 2000 - 2009. година и процењеног броја прикључака у периоду 1990 - 1999. година и цене прикључка из важећег ценовника за прикључење на електродистрибутивни систем подносиоца предлога. Тако добијена вредност је стављена у однос са бруто вредношћу регулисаних средстава. Добијени проценат је примењен на нето вредност средстава на почетку регулаторног периода, тако да процењена нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку регулаторног периода износи 2.387.000 хиљада динара. Кад за ову вредност умањимо износ нето вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода (35.560.767 хиљада динара) добијемо вредност регулисаних средстава на почетку периода у износу од 33.173.767 хиљада динара.
- Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода збирно износи 33.321.682 хиљада динара и правилно је израчуната у складу са планираним трошковима амортизације (постојећих средстава и средстава која ће бити активирана у регулаторном периоду), планираним променама вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-а), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса који ће се дати за њихову набавку у регулаторном периоду, планираним променама вредности средстава прибављених без накнаде у регулаторном периоду и оним планираним променама вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-а), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову

набавку која неће бити активна у регулаторном периоду или која нису оправдана и/или ефикасна.

На основу свега напред наведеног, предложена вредност регулисаних средстава у регулаторном периоду се може сматрати оправданом и прихватљивом.

Инвестиције

При анализи предложених инвестиција, Агенција је користила годишњи План инвестиција за 2010. годину, који представља део годишњег плана пословања ЈП ЕПС, односно привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије. Агенција оцењује оправданим циљеве привредног друштва у погледу инвестирања у електродистрибутивну мрежу, који су исказани у Плану инвестиција и превасходно се односе на: унапређење ефикасности дистрибутивних капацитета, улагање у техничка средства која ће допринети смањењу губитака у дистрибутивној мрежи, испуњење законских и преузетих међународних обавеза у погледу достизања стандарда заштите животне средине и друго. Такође, од сваког привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије, па и од ПД „Електросрбија“, Краљево се очекује даља рационализација трошкова, раст степена наплате и санирање обавеза из претходног периода, како би се добила додатна средства за инвестиције у сопствени развој у планираном обиму ПД „Електросрбија“, Краљево нема план рада и развоја.

За 2010. годину, према годишњем програму пословања, ЈП ЕПС је за ПД „Електросрбија“, Краљево предвидео укупна инвестициона улагања у износу од 9.103,9 мил. динара. Имајући у виду да на цену за коришћење система за дистрибуцију електричне енергије утичу само активирани инвестиције, Агенција је сагласна са планом инвестиција за 2010. годину.

Агенција оцењује да је изузетно важно да се донесе план рада и развоја за наредни најмање петогодишњи период, како би се прецизирала стратешка усмерења и начин реализације планова за наредне године, што подразумева и дугорочнију политику цена.

Стопа повраћаја на регулисана средства

Подносилац предлога је у регулаторном периоду за енергетске делатности дистрибуције и управљања системом за дистрибуцију електричне енергије применио стопу повраћаја на регулисана средства у висини од 7,50% и то применом реалне цене сопственог капитала пре опорезивања од 10,00%, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 5,10%, учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40,00%, учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60,00% и стопе пореза на добит од 10,00%.

Са предложеном стопом повраћаја од 7,50%, повраћај на регулисана средства за делатности дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом за електричну енергију збирно износи 2.495.057 хиљада динара.

Агенција је прихватила предложену стопу повраћаја на регулисана средства, обзиром да је она на нивоу реалне фер вредности која износи 7,50 % за ову врсту делатности.

Трошкови за накнаду губитака

На основу техничких података о количини електричне енергије која се испоручује из дистрибутивног система и стопе губитака у регулаторном периоду утврђена је количина електричне енергије потребна за надокнаду губитака у дистрибутивном систему од 1.044 GWh. Одобрена цена

електричне енергије за надокнаду губитака износи 3,31 дин/kWh на основу чега су планирани трошкови за надокнаду губитака коректно срачунати у износу од 3.457.882 хиљада динара.

Остали приходи

Остали приходи у регулаторном периоду планирани су за енергетске делатности дистрибуције и управљања системом за дистрибуцију електричне енергије у износу од 1.597.444 хиљада динара и односе се на планиране приходе од продаје нуспроизвода и услуга, приходе од активирања властитих учинака и робе и друге приходе.

Предложени износ осталих прихода у регулаторном периоду се може сматрати оправданим и прихватљивим.

Максимално одобрени приход

ПД „Електросрбија“, Краљево је утврдио максимално одобрени приход за делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом у износу од 15.261.056 хиљада динара. Структура максимално одобреног прихода, на основу кога је подносилац предлога утврдио цене за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије наведене у тачки 1 Мишљења Агенције, је следећа:

	000 дин.
Оперативни трошкови	5.919.893
Трошкови услуга коришћења система за пренос електричне енергије	2.324.954
Амортизација	2.856.804
Трошкови губитака	3.457.882
Повраћај на регулисана средства	2.495.057
Укупно остали приходи	1.597.444
Корекциони елемент	-196.090
Укупно максимално одобрени приход	15.261.056

Просечна цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије, утврђена на основу максимално одобреног прихода и испоручених количина електричне енергије из Електроенергетског биланса за 2010. годину, износи 2,67 дин/kWh.

На основу базних тарифних ставова за тарифне елементе и релативних односа вредности тарифних ставова одређених Тарифним системом за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије, утврђен је и достављен Агенцији ценовник за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије:

Категорија потрошње	Обрачунски елементи	Јединица мере	Дневни тарифни став	Динара за јединицу мере
1	2	3	4	5
1. На средњем напону	Обрачунска снага	kW		185,486
	Прекомерно преузета снага	kW		370,972
	Активна енергија	kWh	виши	1,047
			нижи	0,349
	Реактивна енергија ($\cos\phi \geq 0,95$)	kvarh		0,394
Прекомерна реактивна енергија ($\cos\phi < 0,95$)	kvarh		0,787	
2. На ниском напону	Обрачунска снага	kW		296,777
	Прекомерно преузета снага	kW		593,554
	Активна енергија	kWh	виши	2,512
			нижи	0,837
	Реактивна енергија ($\cos\phi \geq 0,95$)	kvarh		0,866
Прекомерна реактивна енергија ($\cos\phi < 0,95$)	kvarh		1,731	
3. Широка потрошња	Обрачунска снага	kW		27,823
	Активна енергија:			
	За потрошаче са једнотарифним мерењем	kWh		2,476
	За потрошаче са двотарифним мерењем	kWh	виши	2,830
			нижи	0,707
	За потрошаче са управљаном потрошњом	kWh	виши	2,405
			нижи	0,601
4. Јавно осветљење	Активна енергија	kWh		1,927

Предложени ценовник се може прихватити, пошто се на основу свега напред наведеног може сматрати да је урађен у складу са прописаном методологијом и тарифним системом.

24. децембар 2010. године